

проф. др Милан Шкулић

**СПЕЦИЈАЛНЕ ИСТРАЖНЕ
ТЕХНИКЕ У ФУНКЦИЈИ
СУЗБИЈАЊА
ОРГАНИЗОВАНОГ
КРИМИНАЛИТЕТА**

RATIO LEGIS ПОСЕБНИХ ДОКАЗНИХ РАДЊИ (СИТ)

- Основне особености организоване криминалне групе
- Доказни дефицити у погледу неких кривичних дела
- Доказне тешкоће
- Ефикасније сузбијање тешких кривичних дела, пре свега О.К.
- Специјалне истражне технике (СИТ) = посебне доказне радње
- Терминолошко питање

МЕСТО ПОСЕБНИХ ДОКАЗНИХ РАДЊИ У ЗКП-У

- Основни елементи сада важећег система
- Нова законска систематика
- Складније процесно решење
- Искључиво на основу одлуке суда (истражни судија)
- Формални услов – процесна иницијатива – предлог Ј.Т., а одлуку доноси СУД

ВРСТЕ ПОСЕБНИХ ДОКАЗНИХ РАДЊИ

У посебне доказне радње спадају:

- тајни звучни и оптички надзор осумњиченог,
- пружање симулованих пословних услуга и склапање симулованих правних послова,
- ангажовање прикривеног иследника,
- контролисана испорука,
- аутоматско рачунарско претраживање личних и других података,
- саслушање сведока сарадника.

ТАЈНИ ЗВУЧНИ И ОПТИЧКИ НАДЗОР ОСУМЊИЧЕНОГ

- проширен је круг кривичних дела код којих је могућа примена ове радње
- Основна дела – против уставног уређења и безбедности
- Међународна к.д.
- Организовани криминал
- Друга тешка кривична дела – убиство, тешко убиство, разбојништво, фалсификоање новца итд.

ТАЈНИ ЗВУЧНИ И ОПТИЧКИ НАДЗОР ОСУМЊИЧЕНОГ

Ratio legis

- Питање тзв. узгредних налаза
- Доказни значај

Ratio legis

- Примена радње под одређеним условима и код припремања к.д.

Ratio legis

- Могућа спорна питања и дилеме

ТАЈНИ ЗВУЧНИ И ОПТИЧКИ НАДЗОР ОСУМЊИЧЕНОГ

- Монтирање уређаја у стану и другим просторијама

Ratio legis

- Могућа спорна питања и дилеме
- Заснива се на одлуци суда
- Могуће законске новеле – *дупли судски кључ*

ПРУЖАЊЕ СИМУЛОВАНИХ ПОСЛОВНИХ УСЛУГА И СКЛАПАЊЕ СИМУЛОВАНИХ ПРАВНИХ ПОСЛОВА

- слично решење као и раније
- проширен круг кривичних дела
- забрана подстрекавања

ПРИКРИВЕНИ ИСЛЕДНИК

- Сада се детаљније регулише ангажовање прикривеног иследника предвиђајући услове за његово ангажовање, кривична дела у погледу којих се може ангажовати, поступак његовог одређивања, његова права и дужности и сл.
- одређено криминално организовање, али не само оно које спада у организовани криминал, већ свако организовање које се одликује постојањем групе учинилаца повезаних одређеним заједничким циљевима криминалног карактера.

ПРИКРИВЕНИ ИСЛЕДНИК

- Ко може да буде прикривени иследник?
- Активни или пензионисани припадник полиције и неких других државних органа

Ratio legis

- Забрана подстрекавања

ПРИКРИВЕНИ ИСЛЕДНИК

- Кривично дело у нужној одбрани или у крајњој нужди
- Судска одлука се не може заснивати само на исказу прикривеног иследника, који је саслушан као сведок.
- Заштита прикривеног иследника као сведока
- Једини случај анонимности сведока - *Ratio legis*

КОНТРОЛИСАНА ИСПОРУКА

- Комплетније решење него до сада
- Уводе се посебни услови
- Гаранција држава на које се односи
- Реципроцитет
- Гарантовање кривичног гоњења итд.
- Детаљнију регулативу уређује Р.Ј.Т.

АУТОМАТСКО РАЧУНАРСКО ПРЕТРАЖИВАЊЕ ЛИЧНИХ И ДРУГИХ ПОДАТАКА

- Потпуно нова посебна доказна радња
- аутоматско претраживање већ похрањених личних и са њима повезаних података и њихово аутоматско поређење са подацима који се односе на извршено кривично дело и лице које се може довести у везу са тим кривичним делом, да би се на такав начин нека лица искључила као могући осумњичени, а издвојила лица у односу на која се прикупе подаци из којих произилазе основи сумње

АУТОМАТСКО РАЧУНАРСКО ПРЕТРАЖИВАЊЕ ЛИЧНИХ И ДРУГИХ ПОДАТАКА

Могуће за следећа кривична дела:

- против уставног уређења и безбедности
- против човечности и међународног права
- дела О.К.
- друга тешка кривична дела – убиство, разбојништво, прање новца итд.

СВЕДОК САРАДНИК

- Изузетак у односу на нека општа правила
- Слично и у упоредном законодавству
  - crown witness
  - Kronnenzeuge
- строжији услови за добијање својства сведока сарадника
- крајње доказно средство које се користи само када се на други начин не би могла доказати одговорност окривљених за кривична дела организованог криминала

СВЕДОК САРАДНИК

- Нереалност досадашњег решења о потреби постојања *олакшавајућих околности*, па се стога, сада говори о “процени целисходности” јавног тужиоца и суда уз одређене законски дефинисане параметре
- Услови постојања основане сумње да је лице у питању припадник криминалне организације и његовог признања су постављени кумулативно.

СВЕДОК САРАДНИК

Кривична дела у погледу којих је могућ сведок сарадник:

- организовани криминал
- друга кривична дела – услов организованности – да су учињена од стране више лица која су се организовала за вршење кривичних дела
- против уставног уређења и безбедности
- против човечности и међународног права
- ... решење у Закону о ратним злочинима

СВЕДОК САРАДНИК

Последице испуњења дужности од стране сведока сарадника

- досадашње решење – потпуна аболиција, процесно и фактички нелогично и неправично
- ново решење:
  - примарно – блаже кажњавање
  - супсидијарно – оглашавање кривим, уз потпуно ослобођење од казне

СВЕДОК САРАДНИК

- Предности новог решења:
  - Правичност
  - Могућност одузимања имовинске користи стечене кривичним делом
  - Могућност сатисфакције оштећеног кривичним делом
- Ни ново решење није непримамљиво за потенцијалне сведоке сараднике
- Сличне могућности и упоредном законодавству, нпр. Италија

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

- Посебне доказне радње као *ultima ratio* у правној држави
- Основни циљеви демократске кривичне процедуре:
  - Потреба заштите људских права и слобода
  - Потреба ефикасног сузбијања тешких облика криминалитета
- Изналажење правог баланса између ова два корелативна циља

Професор др Милан Шкулић

ХВАЛА НА ПАЖЊИ